

Stepy

Step - definicja

Step to równina pozbawiona drzew, rzek i jezior. Występuje w warunkach klimatu umiarkowanego z gorącym, suchym latem.

Klimat i krajobraz stepów

W klimacie umiarkowanym, na terenach mocno oddalonych od brzegów morskich, wykształcił się krajobraz stepowy. Na tych terenach Słońce nigdy nie pojawia się w zenicie. Duża odległość od morza sprawia, że powietrze jest tu suche, opadów jest niewiele. Lato jest gorące i suche, zaś zima mroźna i również sucha. Deszcze i umiarkowane temperatury powietrza występują przez stosunkowo krótki czas wiosną i jesienią. Taki rodzaj klimatu umiarkowanego nazywamy kontynentalnym.

Wiosną, kiedy temperatury są umiarkowane, a gleba zasilana jest wodą z topniejącego śniegu, zielenią się trawy, a ukryte pod ziemią cebule i kłocza mogą rozwinąć się. Ilość wody w glebie pochodzącej na przykład z opadów jest zbyt niska, by mogły rozwinąć się tutaj lasy; nawet krzewy pojawiają się nielicznie. Bardzo rzadko spotykane są jeziora, a rzeki mają źródła w obszarach bardziej wilgotnych. Przeważają rozległe, równinne lub nieco pofalowane przestrzenie pokryte wysokimi trawami.

Ludzie żyjący na stepach

Ziemia na stepach jest żyzna i bogata w próchnicę, dzięki temu plony są obfite.

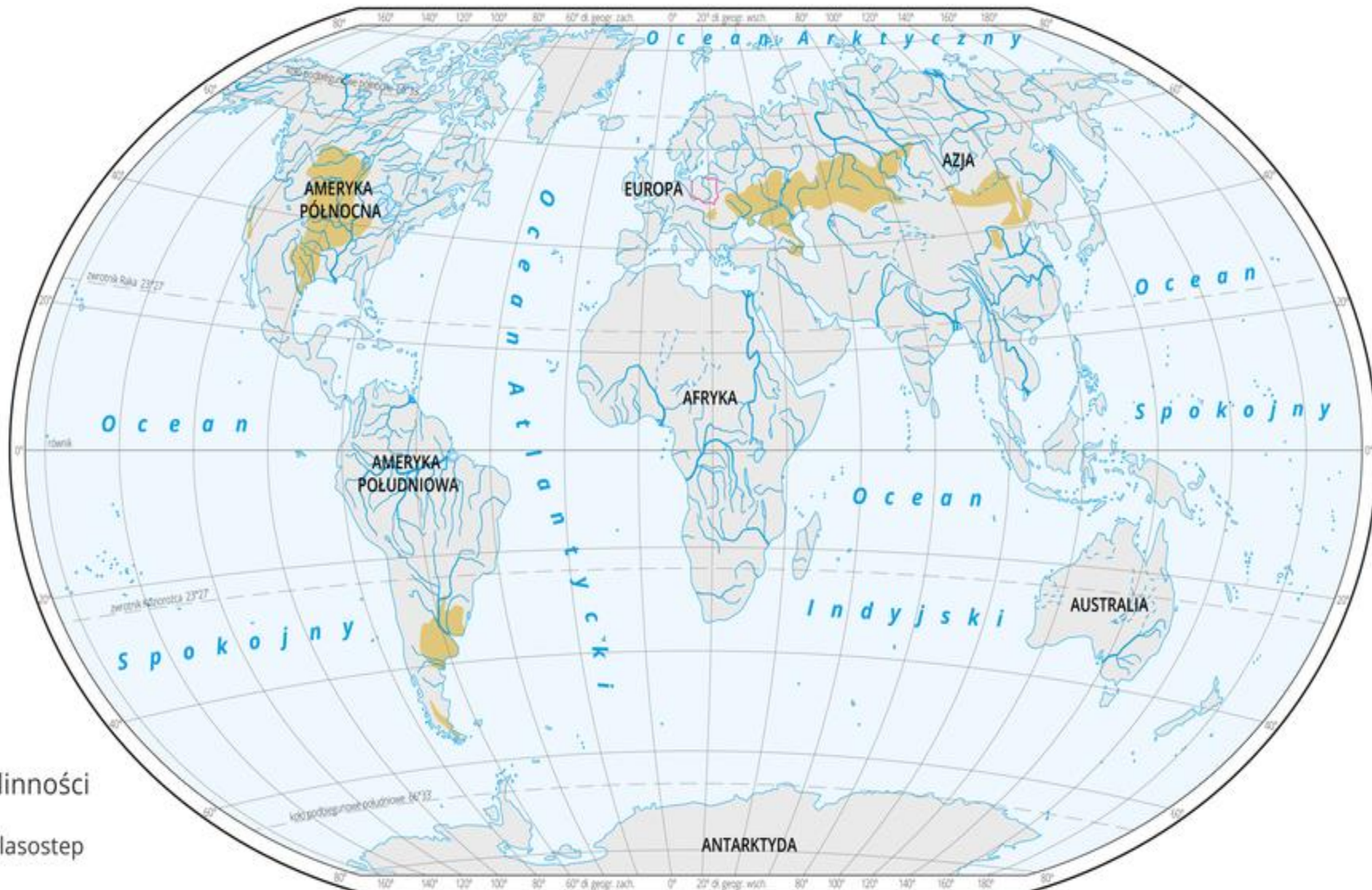
Mimo to życie na stepach jest wymagające. Brakuje tu wody i niewiele jest roślin dających jadalne owoce.

Mimo tych przeciwności ludzie pojawili się na stepach setki, a miejscami nawet dziesiątki tysięcy lat temu. Zajęli się chowem zwierząt, głównie bydła.

Zwierzęta hodowano na mleko i mięso. Z kolei skóry, kości i wełna były materiałami do konstrukcji przenośnych domów nazywanych jurtami (w Azji) lub tipi (w Ameryce). Łatwo się je składa i rozkłada, co jest bardzo ważne przy koczowniczym trybie życia. Do dziś w Mongolii można spotkać pasterzy prowadzących taki tryb życia.

Jak widać stępy występują w Europie, Azji, Ameryce Północnej, Ameryce Południowej oraz w Afryce

Step nie daje zwierzętom dobrego schronienia. Jak więc tu żyją?

Trawy i inne rośliny zielne porastające stepy są podstawą wyżywienia wielu zwierząt roślinożernych. Z powodu braku schronienia bardzo szybko biegają (suhaki, gazy). Inne żyją w tak dużych stadach, że drapieżniki nie są dla nich bardzo groźne (bizony, konie). Wiele jest też małych roślinożernych ssaków, które często kopią nory w miękkim podłożu i chowają się w nich przed drapieżnikami (np. pieski preriowe, świstaki czy susły), w których stojące na straży osobniki ostrzegają stado o zbliżającym się niebezpieczeństwie. Inne gryzonie żyją samotnie bądź w małych grupach rodzinnych (myszy, chomiki). Ssaki drapieżne są niewielkie, co umożliwia im w miarę niepostrzeżenie zbliżyć się do ofiary. Są to głównie wilki, kojoty i lisy. Drapieżne ptaki stepów to na przykład myszołowy, jastrzębie i pustułki oraz większe, ale nieliczne orły i sępy. Wszystkie z powodu braku drzew muszą budować gniazda na ziemi i same są narażone na ataki pozostałych drapieżników.

Rośliny stepowe

Zawilec – rodzaj roślin z rodziny jaskrowatych liczący około 144–159 gatunków. Występują one niemal na całym świecie, głównie w strefie klimatu chłodnego i arktycznego półkuli północnej, w strefie międzyzwrotnikowej rosną na obszarach górskich. Zasadlają głównie lasy, zarośla, łąki górskie i suche murawy.

Wiosnówka-Gatunek o dużej zmienności prawie wszystkich części rośliny, w szczególności wielkości, kształtu liści, ich ząbkowania i owłosienia, wielkości części kwiatów (zwłaszcza płatków), kształtu i wielkości owoców. Zmienność wynika z samopylności i istnienia wielu czystych linii znacznie różniących się od siebie.

Jaskier – rodzaj roślin zielnych z rodziny jaskrowatych. Rodzaj liczy według niektórych ujęć taksonomicznych ok. 400 gatunków występujących na całej kuli ziemskiej z wyjątkiem obszarów nizinnych w strefie tropikalnej i Antarktydy. W Polsce rośnie dziko 25 gatunków.

Zwierzęta stepowe

Raróg rodzina sokołowate Opis Długość ciała: 47–55 cm. Duży sokół, wyraźnie większy od sokoła wędrownego, o bardziej masywnej sylwetce z długim ogonem. Wyróżnia się płową, ciemno kreskowaną głową z wąskim wąsem i brwiami. Wierzch ciała brunatny z rdzawym łuskowanym rysunkiem. Spód ciała gęsto brunatno plamkowany.

Bizon, dawniej: bizon – duży ssak łożyskowy z rodziny wołowatych, rzędu parzystokopytnych, największy obecnie ssak Ameryki Północnej.

Drop zwyczajny to największy, a dokładniej najcięższy naziemny ptak Europy, wielkości bociana czarnego. W Polsce obserwowany na wolności po raz ostatni w roku 1986, obecnie skrajnie rzadko zalatuje. W locie sylwetka z dobrze widoczną kanciastą piersią, uderzenia skrzydeł są nieprzerwane. Gatunek płochliwy.

Świstak stepowy, bobak – gatunek gryzonia z rodziny wiewiórkowatych, spokrewniony ze świstakiem alpejskim. Zamieszkuje stepy i górskie łąki w Europie Wschodniej i północno-zachodniej

Gronostaj jest niewielkim ssakiem (samice są zwykle ok. dwa razy mniejsze od samców) o zmiennym ubarwieniu. Wiosną, oraz latem (od marca, czasem kwietnia) ma on czekoladowo-brązową sierść występującą na grzbiecie, na brzuchu oraz wewnętrznej stronie łapek występuje kremowo-biały kolor, oraz charakterystyczna czarna końcówka ogona. Na zimę (od października, listopada) okrywa on się białym futrem. Kończówka ogona pozostaje czarna.

Norka europejska– gatunek ssaka z rodziny łasicowatych, dawniej spotykany w całej Europie. Poluje na małe ssaki, płazy, bezkręgowce i ptaki. Norka europejska została wytępiona w większej części Europy jeszcze przed sprowadzeniem norki amerykańskiej, większego oraz sprawniejszego od niej drapieżnika. W Polsce według Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt gatunek ma status zanikłego na terenie Polski

Wilk europejski, wilk eurazjatycki – podgatunek typowy wilka szarego, drapieżnego ssaka z rodziny psowatych, średniej wielkości, masa ciała ok. 60 kg. Poluje na jelenie, sarny, dziki. Sierść szara, ciemnoszara lub szaro płowa. Najszerszej rozpowszechniony podgatunek wilka.

Ciekawostki

- 1) Stosowana w Polsce nazwa step pochodzi z języka ukraińskiego. W Ameryce Północnej taką formację roślinną nazywa się prerią, a w Ameryce Południowej – pampą.
- 2) Zaoranie dużej części prerii w Ameryce Północnej wywołało szybką erozję gleb i katastrofalne burze pyłowe. Zjawiska te wymusiły przywrócenie roślinności trawiastej na części powierzchni oraz zmianę niektórych technik stosowanych w rolnictwie na obszarach pozostawionych do uprawy.
- 3) Pomimo tego że na stepach jest najżyźniejsza gleba - czarnoziem i największa warstwa próchniczna nie jest zwykle używany pod uprawy? A to wszystko dlatego że nie ma tam prawie w ogóle drzew na ogromnych obszarach i na wskutek tego powstają suchowieje wichury i zniszczyłyby wszystkie uprawy

